

Gra: Bezpieczne... bierki

Co będzie potrzebne?

- patyczki w 6 kolorach
- flamastry w 6 kolorach

Bierki możecie wykonać samodzielnie używając do tego flamastrów i drewnianych patyczków (np. do grilla) lub długich wykałaczek, które na pewno znajdziecie gdzieś na dnie szuflady w kuchni. Do gry potrzebne będzie 18 patyczków (po 3 w kolorach: czerwonym, zielonym, fioletowym, szarym, pomarańczowym i niebieskim).

Liczba uczestników: minimum 2 osoby

Gra przeznaczona dla dzieci w wieku: 10+

W bierki możesz zagrać również z nastolatkiem. Poniżej znajdziesz przykładowe odpowiedzi zarówno dla starszych dzieci, jak i dla nastolatków.

Czego dowie się Twoje dziecko?

- przypomni sobie podstawowe zasady odpowiedzialnego zachowania w internecie
- sprawdzi, czy potrafi wskazać przejawy hejtu i cyberprzemocy w sieci oraz właściwe sposoby reagowania na nie

Opis zabawy

Zasady gry oparte są na popularnej grze w bierki. Osoba, która rozpoczyna grę rozsypuje patyczki na stole. Najlepiej zebrać bierki w dłoń, postawić je pionowo i otworzyć dłoń tak, aby swobodnie się rozsypały. Zadaniem gracza jest zebranie jak największej liczby patyczków, tak, aby nie poruszyć przy tym pozostałych. Jeśli któryś z leżących na stole patyczków drgnie, kolej zbierania patyczków przechodzi na następnego gracza. Gdy wszystkie patyczki zostaną zebrane ze stołu, każdy z graczy podlicza swoje punkty. Wygrywa gracz z największą liczbą punktów.

Podobnie jak w klasycznej grze w bierki, każdy patyczek to 1 punkt. Różnica w naszej grze polega na tym, że po podniesieniu patyczka można zdobyć dodatkowy punkt, odpowiadając poprawnie na pytanie. Poniżej znajdziecie przykładowe odpowiedzi. Oczywiście może się tak zdarzyć, że podczas gry padnie odpowiedź, której nie ma w proponowanych przez nas przykładach. Zasad bezpiecznego zachowania w internecie jest przecież dużo więcej. W takiej sytuacji gracze mogą wspólnie zdecydować, czy uznają taką odpowiedź za poprawną. Jeśli wszyscy się zgodzą, gracz dostaje punkt. To bardzo dobra okazja do rodzinnego podyskutowania o najważniejszych dla Was zasadach odpowiedzialnego korzystania z sieci.

Każdy kolor patyczka oznacza inny obszar związany z bezpiecznym i odpowiedzialnym korzystaniem z internetu:

- ▶ **Czerwony** – wymień jedną rzecz/ informację, której nigdy nie powinieneś publikować w internecie.
- ▶ **Zielony** – podaj jeden przykład netykiety (kulturalnego i uprzejmego zachowania w sieci).
- ▶ **Fioletowy** – podaj jeden przykład sytuacji w internecie, o której koniecznie powinieneś powiedzieć rodzicom lub innemu dorosłemu.
- ▶ **Szary** – podaj przykład tego, o czym powinieneś pomyśleć, zanim opublikujesz coś w internecie.
- ▶ **Pomarańczowy** – podaj jeden przykład zachowania, które możemy uznać za cyberprzemoc.
- ▶ **Niebieski** – podaj jeden przykład tego, co możesz zrobić, jeśli jesteś świadkiem niewłaściwych zachowań online.

Przykładowe odpowiedzi:

Grając z młodszymi dziećmi i nastolatkami szybko zauważycie, że ich odpowiedzi mogą się nieco różnić. Starsze dzieci nie tylko wiedzą o internecie więcej, ale też w inny sposób z niego korzystają.

Dlatego podpowiadamy Wam przykłady, które mogą przyjść na myśl dziesięciolatkowi, jak i takie, którymi posłuży się bardziej już doświadczony nastolatek.

Czerwony – wymień jedną rzecz/ informację, której nigdy nie powinienś publikować w internecie:

(dla dzieci 10-12 lat)

- Zdjęć i filmów, które kiedyś mogłyby mnie zawstydzić, np. w dziwnych pozach lub przebraniach, zrobionych podczas wygłupów.
- Zdjęć w bieliźnie, kostiumie kąpielowym, albo zupełnie bez niczego. Ani moich własnych, ani przedstawiających koleżankę/ kolegę.
- Swojego nazwiska, adresu, numeru telefonu, nazwy szkoły, do której chodzę.
- Zdjęć moich dokumentów, np. legitymacji szkolnej.

(dla nastolatków 13+)

- Intymnych zdjęć i filmów, które prezentują mnie lub drugą osobę nagą lub półnagą.
- Zdjęć lub filmów, które mogą przedstawiać mnie lub inne osoby w niekorzystnym świetle, naruszać wizerunek (np. pokazywać w ośmieszającej pozie, przebraniu, w upokarzającej sytuacji itp.).
- Nielegalnych treści.
- Moich danych osobowych – imienia i nazwiska, adresu, numeru telefonu, PESELU, itp.
- Zdjęć jakichkolwiek dokumentów, biletów na koncert itp.

Zielony – podaj jeden przykład netykiety (kulturalnego i uprzejmego zachowania w internecie):

(dla dzieci 10-12 lat)

- Nie obrażamy innych, nie używamy brzydkich słów w internecie.
- Nie przesyłamy dalej spamu, czyli przychodzących na pocztę e-mail reklam i łańcuszków internetowych.
- Nie używamy zbyt wielu emotikoniek, unikamy pisania cały czas dużymi literami.
- Nie przekazujemy kontaktów do innych osób (maili, numerów telefonów) bez ich wyraźnej zgody.

(dla nastolatków 13+)

- Kulturalnie wyrażamy swoje opinie w internecie, nie obrażamy innych.
- Dbamy o poprawną pisownię – przestrzegamy zasad ortografii, odmiany, używamy zwrotów grzecznościowych.
- Nie rozpowszechniamy spamu.
- Podajemy źródła publikowanych informacji.
- Dbamy o prywatność innych użytkowników – nie przekazujemy, nie ujawniamy kontaktów innych bez ich wyraźnej zgody.

Fioletowy – podaj jeden przykład sytuacji w internecie, o której koniecznie powinieneś powiedzieć dorosłym:

(dla dzieci 10-12 lat)

- Ktoś mi nieznany chce ze mną rozmawiać w internecie.
- Ktoś znany mi tylko z internetu namawia mnie na spotkanie.
- Ktoś mi grozi w internecie.
- Ktoś w internecie jest dla mnie bardzo nieprzyjemny, śmieje się ze mnie, obraża mnie.

(dla nastolatków 13+)

- Ktoś nęka mnie w sieci lub jestem świadkiem cyberprzemocy wobec innych osób.
- Ktoś grozi/ szantażuje mnie albo kogoś z mojego otoczenia.
- Osoba, którą znam wyłącznie z internetu nalega na spotkanie tylko we dwoje.
- Ktoś żąda okupu, grożąc usunięciem wszystkich danych z komputera/ smartfona.
- Ktoś rozpowszechnia w internecie treści nielegalne, czyli łamiące prawo.

Szary – podaj przykład tego, o czym powinieneś pomyśleć, zanim podzielisz się czymś w internecie:

(dla dzieci 10-12 lat)

- Zapytać o zgodę, jeśli chcę wrzucić do internetu zdjęcie koleżanki lub kolegi.
- Pomyśleć, czy to, co chcę napisać w internecie nie sprawi nikomu przykrości.
- Sprawdzić, co znajduje się w tle mojego zdjęcia/ filmu, którym chcę podzielić się w sieci.
- Sprawdzić, czy zdjęcie/ rysunek/ mem, który publikuję nie jest czyjąś własnością i podać autora.

(dla nastolatków 13+)

- Zapytać o zgodę, jeśli zamierzam opublikować zdjęcie/ film, który przedstawia inną osobę (nawet mojego znajomego).
- Zastanowić się, czy to co chcę opublikować w sieci nie będzie przykre lub obraźliwe dla innych użytkowników.
- Zastanowić się, czy zdjęcie lub film, który chcę opublikować nie są upokarzające czy obraźliwe dla osoby, która jest na nich przedstawiona.
- Sprawdzić, czy informacja, którą chcę przekazać dalej nie jest fake newsem (fałszywą informacją).
- Sprawdzić, czy zdjęcie/ rysunek/ mem, który publikuję nie naruszają czyichś praw autorskich.
- Sprawdzić, czy moje zdjęcie/ film, którym się dzielę, nie przekazuje informacji o tym, gdzie jestem (sprawdzić, czy w smartfonie wyłączona jest funkcja zapisywania lokalizacji – danych GPS).

Pomarańczowy – podaj jeden przykład zachowania, które możemy uznać za cyberprzemoc (czyli dokuczanie, nękanie, prześladowanie kogoś w internecie):

(dla dzieci 10-12 lat)

- Wyśmiewanie się z kogoś w internecie.
- Przesyłanie sobie na telefony przerobionego zdjęcia kolegi lub koleżanki.
- Niezapraszanie jednej osoby z klasy do gry lub do grupy, na której wszyscy inni rozmawiają.
- Przesyłanie dalej zdjęć i komentarzy, które kogoś obrażają.

▶ (dla nastolatków 13+)

- Przerobienie zdjęcia wybranej osoby na obraźliwy mem i upublicznianie go w internecie.
- Założenie strony lub profilu, na którym zamieszczane są nieprawdziwe, ośmieszające kogoś informacje.
- Celowe ignorowanie kogoś w sieci (np. niereagowanie na wiadomości od wybranej osoby, niezapraszanie jej do grupy, przez którą kontaktują się ze sobą wszyscy inni).
- Złośliwe komentowanie działań, które wybrana osoba podejmuje w internecie (np. wpisów na blogu, profilu w mediach społecznościowych), tak, aby było to widoczne dla innych.
- Lajkowanie, udostępnianie komentarzy, zdjęć, filmików, które mają na celu kogoś upokorzyć.

▶ **Niebieski** – podaj jeden przykład tego, co możesz zrobić, jeśli jesteś świadkiem niewłaściwych zachowań online (takich jak np. hejt, mowa nienawiści, cyberprzemoc czyli nękanie w sieci):

▶ (dla dzieci 10-12 lat)

- Mogę powiedzieć o sytuacji rodzicowi.
- Mogę zgłosić sprawę nauczycielowi, albo innemu dorosłemu, do którego mam zaufanie.
- Mogę nie przysyłać dalej zdjęć, filmów lub innych obraźliwych materiałów i nie „lajkować” ich.
- Mogę poprosić moich kolegów i koleżanki, żeby nie przysyłali dalej takich obraźliwych wiadomości/ zdjęć.
- Mogę podtrzymać na duchu osobę, z której inni się śmieją, pisząc do niej wiadomość, pokazując jej, że nie jest sama.

▶ (dla nastolatków 13+)

- Mogę powiedzieć o sytuacji zaufanej dorosłej osobie.
- Mogę zgłosić złamanie regulaminu do administratora strony/ serwisu społecznościowego.

- Mogę nie przysyłać dalej zdjęć, filmów lub innych obraźliwych materiałów i nie „lajkować” ich.
- Mogę sprzeciwić się rozpowszechnianiu takiego materiału dalej, prosząc znajomych, aby nie lajkowali i nie przekazywali dalej takich treści.
- Mogę podtrzymać na duchu nękaną/ prześladowaną osobę pisząc do niej wspierającą wiadomość, pokazując jej, że nie jest sama.
- Mogę zgłosić takie materiały do zespołu Dyżurnet.pl, zajmującego się reagowaniem na nielegalne treści w internecie.